

Ж 14595

1998. 3.

М

Національна академія наук України
Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського
Науково-теоретичний та практичний журнал

№3 1998

БІБЛІОТЕЧНИЙ ВІСНИК

LIBRARY NEWS

Видатний
український учений,
державний
і громадський діяч
Михайло
Грушевський.

Літографія.
Художник Г.Якутович.
Альбом-папка. - К.: Комбінат
монументально-
декоративного ис-ва
творческо-производственного
объединения «Художник»,
1992
(з фондів НБУВ, сектор
естампів і репродукцій).

БІБЛІОТЕЧНИЙ ВІСНИК

Науково-теоретичний та практичний журнал.
Заснований у 1993 році.

LIBRARY NEWS

Scientific and theoretical applied journal.
Founded in 1993.

Головний редактор -
академік НАН України О.ОНИЩЕНКО

Редакційна колегія

Г.Боряк, А.Бровкін, Л.Дубровіна, Я.Ісаєвич, Л.Костенко, Л.Крушельницька, В.Омельчук, Р.Павленко, Т.Павлуша, Л.Петрова, В.Попроцька (заст. головного редактора), Т.Прокошева, Н.Солонська (заст. головного редактора), В.Китастий (Посольство США в Україні), Майкл Берд (директор Британської Ради), Мілена Клімова (директор Народної бібліотеки в Празі, Чехія), Ханна-Лора Гоншіор (Державна бібліотека, Мюнхен, Німеччина), Ханна Ласкаржевська (Бібліотека Народова, Варшава, Польща).

Редактор Л.Сушко. Художньо-технічний редактор Г.Конєв. Комп'ютерна верстка Л.Клімова, Т.Павлюк. Комп'ютерний набір Т.Павлюк, Л.Клімова. Фотограф О.Шолудько. Переклад іноземними мовами Т.Арсеєнко, М.Воробей, Р.Кириченко, Н.Яремчук.

Засновники - Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського та Національна академія наук України

Адреса редакції - 252039, Україна, Київ-39, пр-т 40-річчя Жовтня, 3. НБУВ, тел. 267-48-62. National Library of Ukraine after V.Vernadsky, Kyiv-39, pr. 40-tychja Zhovtnja, 3.

Свідоцтво про державну реєстрацію № 189. Передплатний індекс 74049. Друкарня Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського

© Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського

Редакція залишає за собою право виправляти мову і скорочувати статті. Редколегія та редакція можуть не поділяти думок, висловлених авторами статей. У разі передруку посилання на «Бібліотечний вісник» обов'язкове. Відхилені редколегією матеріали не рецензуються і не повертаються.

Цей і наступні номери журналу «Бібліотечний вісник» виконуються на обладнанні, придбаному коштом Міжнародного фонду «Відродження»

З М І С Т

Наукова діяльність бібліотек	40 Вітаємо Ларису Крушельницьку Ювілей бібліотек
6 Онищенко О., Попроцька В. Наукова діяльність Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського (1993-1998)
<i>Загальні проблеми бібліотечної справи</i>	42 Чаруна Т. 50 років бібліотеці Інституту металофізики НАН України
<i>Бібліографія</i>
14 Немошкаленко В. До проблеми формування національної інформаційної бази
<i>Бібліотечне обслуговування</i>	43 Ляхощкін В. Перші бібліографічні публікації Івана Огієнка
<i>Книгознавство</i>
17 Слюсар В. Електронне сканування - новий вид бібліотечних послуг
<i>Бібліотечні каталоги</i>	45 Панцер Ф. Книговидавництво та книжковий ринок в Австрії
<i>Факти наукового життя. Хроніка подій</i>
19 Дідик М. Дослідження ефективності та якості алфавітних каталогів у ЛНБ ім. В.Стефаніка
<i>З фондів бібліотек</i>	49 Сприяті кращому художньому оформленню видань
22 Фоменко Д. Аркушева колекція літографій НБУВ	49 Омельченко М., Затока Л. Консервація рухомих пам'яток культури
<i>Листи наших читачів</i>
25 Кривенко М. Вадемекум світового енциклопедичного письменства у Львівській іноземній книгозбірні
<i>Будівництво бібліотечної справи</i>	51 Гросов О. Законодавство України та регіональна бібліотечна політика
<i>Рецензії</i>
30 Грамма В., Березюк Н., Глибницька С. До аналізу наукової спадщини М.Г.Швалба (1926-1995)
<i>З історії бібліотечної справи</i>	52 Пантелеймон Куліш: Листи до М.Д.Білозерського
35 Валінець А., Одинока Л. Бібліотечна діяльність Харківського товариства грамотності
<i>Бібліотеки світу</i>	52 Іщенко Я. О.П.Реснт, О.Є.Лисенко. Українська національна ідея і християнство
38 Бершов О. Цифрові бібліотеки США
<i>Наші ювіляри</i>	54 Іщенко Я. К.Г. Наріжний Живий світ геральдики: тварини і рослини в державній символіці
	56 Варварцев М. Біографічний словник «Греки в Україні»

С О Н Т Е Н Т

<i>Scientific activity of the libraries</i>	scientific legacy of M.H.Shvalba (1926-1996)
<i>From the history of library business</i>
6 Onyshchenko O., Poprotska V. The scientific activity of the libraries. National Library of Ukraine after V.I.Vernadsky (1993-1998)
<i>General problems of the library business</i>	35 Volynets A., Odynoka L. Library activity of Kharkiv association of literacy
<i>The world libraries</i>
14 Nemoshkalenko V. To the problem of formation of national informational base.
<i>Library service</i>	38 Bershov O. Figure libraries of the USA
<i>Our Jubilarians</i>
17 Slyusar V. Electronic scanning - the new form of the library service.
<i>Library catalogue</i>	40 Our congratulations to Larisa Krushelnitska
<i>Libraries' Anniversaries</i>
19 Didyk M. Investigation of the effectiveness and quality of the alphabet catalogue in V.Stephanyk, Lviv Scientific Library.
<i>From library funds</i>	42 Charupa T. The 50 th anniversaries of the Library of the Institute of metal-physics of MAN of Ukraine.
<i>Bibliography</i>
22 Fomenko D. Sheet collection of the litographies' of the NLUV	43 Lyakhotsky V. The first bibliography publications of I.Ohienko
<i>Bibliology</i>
25 Kryvenko M. The collection of the Word Encyclopedic Literature in Lviv Foreign Library
<i>Founders of library business</i>	45 Pantser F. Book publishing and book market in Austria
<i>Facts of the scientific life. Events' chronicle</i>
30 Hramma V., Berezyuk N., Hlybytska S. To the analysis of the	49 To promote the better artistic design of the edition
	49 Omelchenko M., Zatok L. Conservation of the movable

- monuments of culture
Letters of our readers
- 51 Hroso O. Legislation of Ukraine and the regional library policy
Reviews
- 52 Panteleimon Kulish: Letters to M.D.Bilozersky

- 52 Ischenko Ya. O.P.Reent, O.Y.Lysenko. Ukrainian national idea and Christianity
- 54 Ischenko Ya. K.H.Narizhny. Alive world of heraldics: animals and plants in State symbolic
- 56 Varvartsev M. Bibliography vocabulary «Greeks in Ukraine»

J u b i l a e

- Wissenschaftliche Tätigkeit der Bibliotheken*
- 6 Onyschtschenko O., Poprozka W. Wissenschaftliche Tätigkeit der Wernadsky-Nationalbibliothek der Ukraine (1993-1998)
- Allgemeine Probleme des Bibliothekswesens*
- 14 Nemoschkalenko W. Zum Problem der Formierung einer nationalen Datenbank
Bibliothekarische Betreuung
- 17 Slusar W. Scannen - eine Art von Bibliotheksdienstleistungen
Bibliothekskataloge
- 19 Didyk M. Die Erforschung der Effektivität und Qualität der alphabetischen Kataloge in der Lemberger (Lwiwer) wissenschaftlichen Stefanyk-Bibliothek
Aus dem Bücherbestand der Bibliotheken
- 22 Fomenko D. Foliosammlung von Lithographien in der Wernadsky-Nationalbibliothek der Ukraine
- 25 Krywenko M. Vademekum der Enzyklopädieverfassers aus der ganzen Welt in der Lwiwer Sammlung für ausländische Literatur
Schöpfer des Bibliothekswesens
- 30 Hramma W., Beresjuk N., Hlybyzka S. Zur Analyse des wissenschaftlichen Erbes von Mychajlo Schwalba (1926-1995)
Aus der Geschichte des Bibliothekswesens
- 35 Wolynez A., Odynoka L. Die bibliothekarische Tätigkeit der Charkiwer «Towarystwo hramotnosti»
Bibliotheken der Welt
- 38 Berschow O. Zifferbibliotheken in den USA
Unsere Jubilare

- 40 Glückwunsch für Larysa Kruschelnyzka
Jubiläen der Bibliotheken
- 42 Tscharupa T. 50 Jahrestag der Bibliothek des Metallophysikoinstituts der Nationalen Akademie der Ukraine
Bibliographie
- 43 Ljachotzky W. Die ersten bibliographischen Publikationen von Iwan Ohijenko
Bücherkunde
- 45 Panzer F. Verlagswesen und Büchermarkt in Österreich
Fakten des wissenschaftlichen Lebens. Chronik der Ereignisse
- 49 Die Förderung der besseren künstlerischen Buchausstattung
- 49 Omeltschenko M., Satoka L. Konservierung der beweglichen Schriftdenkmäler der Kultur
Briefe unserer Leser
- 51 Hroso O. Gesetzgebung der Ukraine und die regionale Bibliothekspolitik
Rezensionen
- 52 Pantelejmon Kulisch: Briefe an M.D.Bilosersky
- 52 Ischtschenko Ja., Rejent O., Lysenko O. Ukrainische Nationalidee und Christentum
- 54 Ischtschenko Ja. K.H.Narischny: Die lebendige Welt der Heraldik: Tiere und Pflanze in der staatlichen Symbolik
- 56 Warwarzew M. Biographisches Lexikon «Griechen in der Ukraine»

S o m m a i r e

- Les activités scientifiques des bibliothèques*
- 6 Onychtchenko O., Poprotska V. Les activités scientifiques de la Bibliothèque Nationale Vernadsky d'Ukraine
Les problèmes généraux de la bibliothéconomie
- 14 Nemochkalenko V. Du problème de la formation d'une base informatique nationale
Des services offerts par les bibliothèques
- 17 Slioussar V. Le scanning électronique: un nouvel aspect des services offerts par les bibliothèques
Les catalogues des bibliothèques
- 19 Didyk M. Etude de l'efficacité et de la qualité des catalogues alphabétiques de la Bibliothèque scientifique Stephanyk de Lviv
Des fonds des bibliothèques
- 22 Fomenko D. La collection en feuilles des lithographies de la BNNU
- 25 Kryvenko M. Vade-mecum de l'édition encyclopédique mondiale, provenant de la collection de livres étrangers de Lviv
Fondateurs de la bibliothéconomie
- 30 Gramma V., Bereziouk N., Glybytska S. De l'analyse de l'héritage scientifique de M.G.Chvalb (1926-1995)
De l'histoire de la bibliothéconomie
- 35 Volynets A., Odynoka L. Les activités des bibliothèques de la Société d'instruction de Kharkiv
Les bibliothèques du monde entier
- 38 Berchov O. Les bibliothèques numérisées des Etats-Unis.

- Anniversaires*
- 40 L'anniversaire de Laryssa Krouchelnytska
Anniversaires des bibliothèques
- 42 Tharoupa T. La Bibliothèque de l'Institut de métallographie près l'Académie Nationale des sciences d'Ukraine a 50 ans
Bibliographie
- 43 Liakhotsky V. Les premières publications bibliographiques de Ivan Oguienko
Bibliologie
- 45 Pantzer F. L'industrie du livre et le marché du livre en Autriche
Faits de la vie scientifique. Chronique des événements.
- 49 l'héraldique: les animaux et les plantes dans la symbolique d'Etat
- 49 Omeltchenko M., Zatoka L. La conservation des monuments, les livres vivants à travers des siècles
Lettres de nos lecteurs
- 51 Grossov O. La législation ukrainienne et la politique régionale dans le domaine des bibliothèques
Comptes rendus
- 52 Pantélézmon Koulich. Ses lettres à M.D.Bilozersky
- 52 Ichtschenko Ja. Reent O., Lyssenko O. L'idée nationale ukrainienne et le christianisme
- 54 Ichtschenko Ja. Narijni K.G. Le monde vivant de
- 56 Varvartsev M. Le dictionnaire bibliographique «Les Grecs en Ukraine»

Вадим Слюсар,

к.т.н., старший науковий співробітник, начальник
відділу Центрального НДУ озброєння та військової
техніки Збройних Сил України

Електронне сканування - новий вид бібліотечних послуг

Автор статті пропонує новий для бібліотек вид створення копій документів. Електронне сканування, на відміну від ксерокопії, дає можливість отримати високоякісну кольорову репродукцію з ілюстрацій, одержати електронну копію з найцінніших раритетів для розповсюдження на CD-ROM. Застосування цієї технології вводить новий для бібліотек мультимедійний клас послуг, у тому числі відтворення нотних видань.

Уже звичним явищем стало надання читачам послуг зі ксерокопіювання матеріалів. Нині можливе швидке виготовлення копій будь-яких друкованих видань, зокрема ілюстрацій. У розпорядженні відвідувачів, наприклад НБУВ, є комп'ютерні бази даних, електронні каталоги закордонних бібліотек на CD-ROM.

Одною з нових послуг, впровадження якої стане альтернативним

видом розмноження інформації, може бути електронне сканування. Ксерокопіювання не завжди вирішує проблеми клієнтів. Чорно-біла копія, як правило, доцільна лише для текстових видань. Отримати ж високоякісну кольорову репродукцію з ілюстрації читач не має можливості. Нерідко ксерокопія документів є тільки проміжним етапом у їх використанні. Якість репродукцій, особливо з кольорових видань, недостатня.

Але електронне сканування ні в якому разі не означає відмову від ксерокопій. Воно пропонується лише як додаткова до вже існуючих послуга.

Технічно процедура виконання замовлень шляхом електронного сканування документів є дещо склад-

нішою порівняно з ксерокопіюванням. У режимах підвищеної роздільної здатності одержання копій може бути тривалішим, особливо зважаючи на необхідність подальшого перезапису файла з копією на носії замовника (дискети, магнітооптичний диск чи навіть CD-ROM). Цей час може бути врахований при розробці системи кошторисів за новий вид послуг.

Однак електронне сканування не пов'язане з додатковими, характерними для ксероксів, витратами: немає потреби закладати у вартість копії витрати на порошок та папір, що становлять, залежно від моделі ксерокса, 5-8 коп., зменшується споживання електроенергії. За таких умов прибутковість послуги, при дещо вищих розцінках, може бути

не нижчою від ксерокопіювання, навіть якщо швидкість виконання замовлень знизиться. Наприклад, при вартості виготовлення ксерокопії текстового документа форматом А4 в 15 коп., а його електронного сканування - 20 коп., різниця в пропускній здатності операції може бути чотирикратною.

Для отримання відсканованих зображень існує різноманітне програмне забезпечення. Коли необхідна обробка графічно-текстових матеріалів, доцільно використовувати файловий формат Adobe PDF (Portable Document Format). Утворення відповідних файлів забезпечується, наприклад, інтегрованими модулями Adobe Acrobat 3.0: Adobe Distiller, Adobe Writer, Adobe Capture 1.0. Останній дозволяє відсканувати документи з паперових носіїв і конвертувати їх у файли PDF, зберігаючи макет сторінки оригіналу. Якщо відскановане слово не розпізнається, програма замінює його растровим зображенням. Взагалі PDF-формат має непоганий коефіцієнт компресії. Зокрема, електронна версія 82-сторінкового журналу «Комп'ютери+програми» (№5, 1997 р.) займає лише 1,8 Мбайта дискового простору. При цьому деякі графічні матеріали часопису було подано з розподільною здатністю 300 dpi.

Підтримку вказаного типу файлів закладено і в четверту версію відомого пакета Adobe Photoshop. Хоч ця програма і не розпізнає PDF-файли, виготовлені пакетом Adobe Acrobat, проте існує можливість зворотньої підтримки створених у Photoshop PDF-зображень у модулях Acrobat. Крім вказаного формату, при електронному скануванні Photoshop 4.0 створює також відносно новий тип файлів PNG, котрий при відповідному підборі фільтрів, якщо вірити [1], дозволяє скомпресувати картинку - оригінал з 50 Мбайт до 120 Кбайт.

При копіюванні лише графічних матеріалів виправдане застосування відомого JPEG-стандарту. Він

має більшу міру компресії, ніж PDF-тип, що підтримується в Photoshop 4.0, хоча й може частково пошкодити зображення.

Серед нових стандартів, що приходять на зміну JPEG, вкажемо також .FPX [1]. Компресія відсканованих рисунків у ньому відбувається майже без погіршення якості. Детальнішу інформацію про існуючі графічні формати можна знайти в [1], де, зокрема, наведені адреси відповідних інформаційних сторінок в Internet.

Добре продумана система розрахунків (наприклад, пропорційно розміру файлів) та супутніх послуг (продаж дискет, магнітооптичних дисків) зможе задовольнити потреби користувача, а також швидко повертає витрати на придбання сканера. Ціна деяких його планшетних кольорових моделей, з досить непоганими якісними параметрами, становить від 200 до 450 умовних одиниць, що теж є певною перевагою перед ксероксами.

Отже, сканер у бібліотеці, особливо центральній, - річ необхідна. Лише за його допомогою можна одержати електронні копії найцінніших раритетів для розповсюдження на CD-ROM. Запис на компакт-диски дозволить відмовитися від дорогого мікрофільмування. Однак найдоцільнішою технологією сканування є розгортання принципово нового для бібліотек мультимедійного класу послуг.

Прикладом може бути звукове відтворення нотних видань. Наявність звукової карти з табличним синтезатором звуків, навушників та спеціального програмного забезпечення дасть змогу відвідувачам сектора нотних видань, не виходячи з бібліотеки, прослуховувати будь-який музичний твір, скоротить процес його вивчення, значно полегшить роботу з метою формування власного репертуару співаків. Вартість такої послуги може бути пропорційною часові звучання з урахуванням, як і в разі виготовлення електронних копій, обсягу відсканованого тексту, приміром, у Кбайтах. Проте накопичення відскано-

ваних видань у базах даних, а згодом і на CD-ROM, значно зменшить собівартість мультимедійного обслуговування.

Отже, в електронного сканування в бібліотеках України досить велике майбутнє. Залишається лише сподіватися, що воно не стане віддаленим.

S u m m a r y

O.Onyshchenko, V.Poprots'ka. The scientific activity of the libraries. National Library of Ukraine after V.I.Vernadsky (1993-1998)

The scientific and research work is an integral part of activity of the National Library of Ukraine.

The status of scientific and research institution, was conferred upon to it in 1971 stimulated the participation of the collaborators in the fundamental and applied elaborations. With the time the contribution of the library for the development of bibliography and book knowledge increases. Today the major All-Ukrainian Library is the scientific and research center with many directions of its activity. For example: the national bibliography, the archives, information, the preservation, the conservation and the restoration of the libraries funds. NLUV subject of the research has the national importance for Ukraine. The library prepares the library specialists of higher professional and distributes about 20 titles of scientific, bibliographic and methodical publications.

V.Nemoshkalenko. To the problems of national information base formation

The lecture touches upon the condition of information resources in the National Academy of Sciences of Ukraine, the possibilities to improve this condition, the propositions according to the formation of its own national information base, separately the world informational resources utilization on the base of computerization and connection communications development. The picture of the formation of automatic informational-librarian system of the Academy of Sciences of Ukraine is analyzed.

V.Slyusar. Electronic scanning - the new form of the library service

The author proposes electronic scanning as a new way of documents coping within libraries. Electronic scanning permits to have a colour reproduction of high quality from illustration and rarities for distribution them on CD-ROM. This technology provides libraries with a new kind of library's service including notation in music.

M.Didyk. Investigation of the effectiveness and quality of the alphabet catalogue in V.Stephanyk, Lviv Scientific Library

The card's catalogues are traditional for the most of scientific libraries today. The article touches upon their improvement, the scientific and information level rising. The publication touches upon the realization of this task at V.Stefanik Lviv Scientific Library of N.A.S. of Ukraine

D.Fomenko. Sheet Collection of Lithographs in NLUV

The article touches upon the five of the graphic portraits from the collection of Plates and Reproduction Sector of the National Library of Ukraine after V.I.Vernadsky, describes the cre-

ative work in portrait graphics of such artists as Austrians: Y.Kryguber, O.Esterreich, Russian: P.F.Borel, Frenchman A.Milron, Ukrainian: F.Kracytsky.

M.Kryvenko. The collection of the Word Encyclopedic Literature in Lviv Foreign Library

The inquiry apparatus - the encyclopedias, the vocabularies, the reference books play an important role in the scientific-research work and in the bibliography service for the readers. It also provides exactness, speed and actuality.

The necessity of these publications increases. They are the pride of each private collection or library, especially of the Foreign Literature Department of Lviv ONL.

The author touches upon the separate publications of the fund, carries out an excursion to the past and keeps up with the human genius, who created the spiritual treasures.

V.Hramma, N.Berezyuk, S.Hlybyska. To the Analysis of Scientific Heritage of M.II.Shvalba (1926-1995)

The article touches upon the professional activities and creative work of the prominent Ukrainian bibliographer Mychailo Hrygorovych Shvalba the first winner of K.I.Rybinsky prize in the history of CSL of Kharkiv State University. Only in 1975-1980 Science Bibliography section of CSL had prepared and published under his supervision as many bibliographical indexes as all University libraries of the republic. It's owing to the efforts of Shvalba that the bibliographical activities of CSL have achieved the new quality level.

He was the author of more than 15 bibliographical, scientific, popular-science, publicistic works, had his disciples who are putting his ideas into practice.

A.Volynets, L.Odynoka. Library activity of the Kharkiv society of literacy

Society of literacy has played an important role in the enlightenment of Ukraine on the certain historical stage, not in vain the famous scientists and social figures took an active and conscious part in its activity. It prepared the base for the development of library and school business books, literacy, reading, preservation of the Ukrainian language.

The author of the article investigated its activity, the problems, the conceptions of the cultural life of Ukraine and gave the concrete historical view and the materials for the following investigations in this direction.

O.Bershov. Digital Libraries of the USA Intensive development of the informational technique and technology makes possible the creation of the libraries of new generation, i.e. digital, polymedia, electronic and virtual ones. In the USA transformation of manuscripts and published editions into various electronic resources is carried out by numerous institutions. The leading one is the Library of Congress (LC) which is fulfilling the National Digital Library Program. The Congress has allocated 15 mln.

dollars to the realization of the program according to which 5 mln. library units, i.e. books, collections of articles and memorial leaves referring to the American culture and mode of life are to be transformed into digital form thus making LC funds more accessible.

V.Liakhotsky. The first bibliography publications of I.Ohienko

The problems of bibliography as the constituent part of bibliography occupy the significant part of historical, bibliological, philological and periodical works by I.I.Ohienko. The scientist made rather large contribution to the compiling the register of the editions in Ukrainian. The first bibliographical publications by I.Ohienko were vital for that time renaissance of the Ukrainian language; had historiographic and bibliographic character; were arranged according to chronological principle; reflected the author's desire for completeness of sources base; had no uniformity of bibliographical entry.

The author describes the early period of bibliographic activities of I.I.Ohienko of 1906-1908, the period of his energetic activities in V.Perets' seminars, of mastering the principles of bibliographical work, appearance of the first bibliographical publications.

Inhalt

O.Onyschtschenko, W.Poprozka Wissenschaftliche Tätigkeit der Bibliotheken

Die wissenschaftliche Forschungsarbeit ist ein nicht wegzudenkender Teil der Tätigkeit der Nationalbibliothek der Ukraine. Der im Jahre 1971 gegebene Status einer wissenschaftlichen Institution stimulierte die Mitarbeiter an Arbeiten fundamentalen und angewandten Charakters. Mit den Jahren vergrößerte sich der Beitrag der Bibliothek für die Entwicklung der Bibliothekskunde, der Bibliographie und der Bücherkunde. Heute ist die Allukrainische Bibliothek ein reichprofiliertes wissenschaftliches Zentrum, die in der Ukraine einzige Einrichtung, welche in ihrer Gesamtheit die obengenannten Probleme bearbeitet, und daneben auch die nationale Bibliographie und Biographie, Dokumentenkunde, Archikunde, Erhalt und Restaurierung der Bibliotheksfonds erforscht. Die Thematik der Forschungen in der Nationalbibliothek der Ukraine ist für die Nation und den ganzen Staat von Bedeutung.

Bibliothek verwirklicht auch durch die Aspirantur, Doktorantur und Organisation des spezialisierten Rates der Verteidigung der Dissertationen die Vorbereitung der Bibliothekskader höchster Qualifikation und gibt jährlich nach den Resultaten der wissenschaftlichen Arbeiten etwa 20 Titel der wissenschaftlichen, bibliographischen und methodischen Veröffentlichungen heraus.

W.Nemoschkalenko. Zum Problem der Formierung einer nationalen Datenbank

In diesem Vortrag wird die Frage des Zustandes der Informationsressourcen in den Institutionen der Nationalen Akademie der Ukraine aufgeworfen, die Möglichkeiten der Verbesserung dieses Zustandes erörtert, Vorschläge zur Formulierung einer eigenen nationalen Datenbank, hierbei insbesondere die Nutzung der Weltinformationsressourcen auf Grundlage einer Computerisierung und einer Entwicklung der derzeitige Stand der Bildung eines automatisierten Informationssystems für die Bibliotheken der Akademie der Wissenschaften der Ukraine analysiert.

W.Slusar. Scannen - eine Art von Bibliotheksdienstleistungen

Der Autor des Artikels schlägt an Stelle der teuren Mikrofilmierung das digitale Kopieren von Dokumenten vor. Das Scannen, im Unterschied zur Xerokopie, ermöglicht hochwertige Farb reproduktionen von Illustrationen zu erhalten und elektronische Kopien der kostbarsten Raritäten für die Verbreitung per CD-ROOM zu bekommen.

Die Anwendung dieser Technik führt zu einer neuen, multimedialen Klasse von Dienstleistungen, darunter auch die Reproduktion von Musiknoten.

M.Didyk. Die Erforschung der Effektivität und Qualität der alphabetischen Kataloge in der Lemberger (Lwiwer) wissenschaftlichen Stefanyk-Bibliothek

Heute sind den wissenschaftlichen Bibliotheken meistens traditionelle Zettelkataloge eigen. In der Artikel handeltes sich um die Vervollko-

mmnung, Optimierung, Erhöhung des wissenschaftlichen Informationsniveaus, Flexibilität und Zugänglichkeit. In dieser Publikation wird die Frage der Realisierung dieser Aufgabe in der Lemberger wissenschaftlichen Stefanyk-Bibliothek der Nationalen Akademie der Ukraine erörtert.

D.Fomenko. Foliosammlung von Lithographien in der Wernadsky-Nationalbibliothek der Ukraine

Dieser Artikel handelt von einer Auswahl von graphischen Porträts aus der Sammlung der Kunstabteilung in der Wernadsky-Nationalbibliothek der Ukraine, der durch das Schaffen im Genre der Porträtgraphik solcher Künstler wie Österreicher J.Kryhuber, O.Österreich, Russe P.Borel, Franzose Muilron und Ukrainer F.Kraszyky gekennzeichnet ist.

M.Krywenko. Vademekum der Enzyklopädieverfassers aus der ganzen Welt in der Lwiwer Sammlung für ausländische Literatur

Der Handlapparat - Enzyklopädien, Wörterbücher und Nachschlagewerke spielen eine wichtige Rolle in der Forschungsarbeit sowie in dem bibliographischen Auskunftsdienst, was die Genauigkeit, Schnelligkeit und die Aktualität gewährleistet.

Das Bedürfnis nach solchen Druckausgaben steigt ständig und gleichzeitig sind heute solche unikalte Ausgaben ein Stolz in der Sammlung jeder Bibliothek, besonders in der Abteilung für ausländische Literatur der Lwiwer wissenschaftlichen Gebietsbibliothek.

Der Autor des Artikels widerspiegelt einzelne Ausgaben des Bibliotheksfonds und unternimmt eine Exkurs in das Erbe der Vergangenheit des geistigen Lebens.

W.Hramma, N.Beresjuk, S.Ilybyzka. Zur Analyse des wissenschaftlichen Erbes von Mychajlo Schwalba (1926-1995)

Der Artikel handelt von der professionellen Tätigkeit und dem Schaffen des ersten in der Geschichte der Charkiwer Universitätsbibliothek Rubynsky - Preisträgers, das bekannten Bibliographen Mychajlo Schwalba.

Unter seiner Leitung bereitete die wissenschaftlichen - bibliographische Abteilung der Universitätsbibliothek so viele bibliographische Verzeichnisse vor, wie alle Universitätsbibliotheken der Ukraine zusammen.

A.Wolynez. Die bibliothekarische Tätigkeit der Charkiwer «Towarystwo hramotnosti»

Die mit der Alphabetisierung befahle Charkiwer Gesellschaft «Towarystwo hramotnosti» spielte in einer gewissen historische Etappe eine wichtige Rolle in der Aufklärung der Ukraine, nahmen doch in ihrem fortschrittlichen Wirken bekannte Gelehrte und Persönlichkeiten der Öffentlichkeit aktiv Anteil. Sie bereitete den Boden für die Entwicklung des Bibliotheks- und Schulwesens, sie unterstützte die Herausgabe von Büchern, die Alphabetisierung, das Lesen und den Erhalt der ukrainischen Sprache.

Die von dem Autor vogenommene Untersuchung dieser Tätigkeit, der Probleme sowie der

Analyse der Konzeption, schafft ein Gesamtbild des kulturellen Lebens der Ukraine, in dem es ein konkretes historisches Bild gibt und als Material für weitere Forschungen in dieser Richtung dient.

O.Berschow. Zifferbibliotheken in den USA

Die intensive Entwicklung der Informationstechnik und-technologie ermöglicht die Schaffung von Bibliotheken einer neuen Ausrichtung: Ziffern-, Polymedia-, Elektronen- und Virtualbibliotheken.

In den USA verwirklichen die Übertragung der Hand- und Druckausgaben auf die verschiedenartige elektronische Ressourcen zahlreiche Behörden. Die Führende unter ihnen, die Library of Congress setzt das Programm der Schaffung einer digitalen Bibliothek (National Digital Library Program) um. Diesem Programm nach, für dessen Realisierung der Kongress 15 Mio. USA Dollar bereitstellte, sollten bis zum Jahre 2000 etwa 5 Mio. Bücher, Sammelwerke und andere Druckwerke, welche Kultur und Alltag Amerikas betreffen, in Zifferform übertragen werden.

W.Ljahotzky. Die ersten bibliographischen Publikationen von Iwan Ohijenko

Ein spezifisches Gewicht in den historischen, bücherkundlichen, philologischen und pädagogischen Arbeiten von I.Ohijenko haben die Fragen der Bibliographie als Bestandteil von Bücherkunde. Der Wissenschaftler hat einen wichtigen Beitrag zur Bearbeitung eines Verzeichnisses der ukrainischsprachigen Ausgaben geleistet. Die ersten bibliographischen Publikationen von I.Ohijenko waren damals für die Wiedergeburt der ukrainischen Sprache sehr aktuell. Sie hatten historisch-bibliographischen Charakter, wurden nach dem chronologischen Prinzip geführt und spiegelten den Streben des Autors nach Vollständigkeit des Quellenbasis wider und beinhalteten keine Vereinheitlichung der bibliographischen Beschreibung.

Der Autor beschreibt die erste, frühe Periode der bibliographischen Tätigkeit von I.Ohijenko (1906-1909) - die Periode seiner aktiven Tätigkeit im Seminar von W.Peretz, der Beherrschung der Grundfertigkeiten der bibliographischen Tätigkeit und des Erscheinens ersten bibliographischen Veröffentlichungen.

Resumes des articles

O. Onychchenko, V. Poprotska. Les activités scientifiques de la Bibliothèque Nationale Vernadsky d'Ukraine

Le travail de recherches scientifiques représente une partie inaliénable des activités de la Bibliothèque Nationale d'Ukraine. L'attribution à celle-ci du statut d'institution de recherches scientifiques en 1971 a influé sur la participation du personnel aux études fondamentales et appliquées. Depuis des années, la contribution de la bibliothèque au développement de la bibliothéconomie, de la bibliographonomie, de la bibliographie ne fait que croître. Aujourd'hui, la grande bibliothèque panukrainienne est un centre de recherches scientifiques dans les domaines les plus divers de la science, c'est une institution scientifique unique en Ukraine, qui résout en complexe les problèmes des disciplines susnommées ainsi que ceux de la bibliographie nationale et de la bibliographistique de la documentation, de la science des archives, de l'informatisation, de la conservation et de la restauration des fonds de la bibliothèque. Les thèmes des recherches scientifiques revêtent une importance nationale. La Bibliothèque, oeuvre à la formation de bibliothécaires d'un haut niveau professionnel par les voies de l'aspiranture, du doctorat et elle organise aussi le travail du Conseil scientifique spécialisé, préparant à la soutenance des thèses de candidat et de doctorats sciences. Chaque année, elle publie près de 20 publications scientifiques, bibliographiques et méthodiques, fondées sur les résultats des études scientifiques effectuées.

V. Nemochkalenko. Du problème de la formation d'une base informatique nationale.

Dans le rapport sont examinés les problèmes de l'état des ressources informatiques dans les institutions de l'Académie Nationale des sciences d'Ukraine, et analysées les propositions visant à les améliorer, on émet des propositions sur la formation d'une base informatique nationale notamment la mise à profit des ressources informatiques mondiales, sur la base de l'informatisation et du développement des moyens de communication. Il est donné une analyse du tableau des travaux menés en vue de la constitution d'un système bibliothéco-informatique automatisé de l'Académie Nationale des sciences d'Ukraine.

V. Sloussar. Le scanning électronique: un nouvel aspect des services offerts par les bibliothèques.

L'auteur de l'article propose de renoncer au processus coûteux du microfilmage et de le remplacer par un nouveau type de création de copies électroniques des documents. Le scanning électronique à la différence de la photocopie donne la possibilité d'obtenir une reproduction en couleurs de haute qualité des illustrations, de recevoir la copie électronique des plus précieuses raretés pour la diffusion sur CD-ROM.

La mise en oeuvre de cette technologie introduit dans les bibliothèques, une nouvelle classe multimédia de services, y compris la rénovation des éditions musicales.

M. Didyk. Etude de l'efficacité et de la qualité des catalogues alphabétiques de la Bibliothèque scientifique Stephanyk de Lviv.

Aujourd'hui pour la plupart de bibliothèques scientifiques, les fichiers sont traditionnels. L'article offre information sur leur perfectionnement, leur optimisation, le relèvement du niveau scientifique et informatique, la souplesse et l'accessibilité de ces catalogues.

La présente publication expose comment se trouve réalisée cette tâche à la Bibliothèque scientifique Stephanyk de Lviv, près l'Académie Nationale des sciences d'Ukraine.

D. Fomenko. La collection en feuilles des lithographies de la BNVU.

L'article présente une information sur une sélection de portraits graphiques, provenant de la collection de la section des estampes et des reproductions de la Bibliothèque Nationale Vernadsky d'Ukraine, caractérise l'oeuvre, dans le genre de l'art du portrait graphique, d'artistes tels que l'Autrichien I. Kriehuber, O. Oesterreich, le Russe P. Ph. Borel, le Français A. Moulleron, l'Ukrainien F. Krassysky.

M. Kryvenko. Vade-mecum de l'édition encyclopédique mondiale, provenant de la collection de livres étrangers de Lviv.

Les encyclopédies, les dictionnaires, les ouvrages de référence sont un facteur important du travail de recherches scientifiques et du service de référence bibliographique des lecteurs assurant l'exactitude, la rapidité et l'actualité des informations fournis. La nécessité de tels ouvrages augmente toujours. En même temps, surtout s'il s'agit d'éditions uniques et rares, ils font la fierté de toute collection privée ou publique, notamment celle de la section de littérature en langues étrangères de la Bibliothèque scientifique régionale de Lviv.

L'auteur de l'article parle de certaines éditions du fonds et effectue une excursion dans le passé, il étudie comment le génie humain a créé ces trésors spirituels.

V. Gramma, N. Bereziouk, S. Glybytska. De l'analyse de l'héritage scientifique de M.G. Chvalb (1926-1995).

L'article évoque l'activité professionnelle et l'oeuvre de l'éminent bibliographe ukrainien M.G. Chvalb, premier lauréat du prix K.I. Roubynsky dans l'histoire de la Bibliothèque scientifique centrale de l'Université d'Etat de Kharkiv. Sous la direction de ce chercheur rien que dans les années 1975-1980, le département scientifique et bibliographique de la BSC a préparé et édité autant d'index bibliographique que toutes les autres bibliothèques universitaires réunies de la république.

Grâce aux efforts de Chvalb, l'activité bibliographique de la BSC a abordé de nouvelles frontières qualitatives. Il est l'auteur de plus de 150 travaux bibliographiques, scientifiques et de vulgarisation scientifique et de publiciste. Il a eu des élèves qui réalisent aujourd'hui ses idées.

A. Radzivilo. Les activités des bibliothèques de la Société d'instruction de Kharkiv.

La Société d'instruction à une étape historique donnée, a joué un rôle marquant dans l'éducation en Ukraine. Des savants et des personnalités publiques réputés ont pris une part active aux activités de la Société.

Elle a posé les fondements du développement de la bibliothéconomie, de l'enseignement public, elle a aidé à l'instruction, à l'essor de la lecture et à la sauvegarde de la langue ukrainienne.

L'examen de ses activités et des problèmes rencontrés, l'analyse des conceptions, effectués par l'auteur de l'article, propose un panorama général de la vie culturelle de l'Ukraine en livrant une coupe historique concrète, pouvant servir de manière à des études futures dans cette direction.

O. Berchov. Les bibliothèques numérisées des Etats-Unis.

Le développement intensif de l'informatique et de ses technologies donne la possibilité de créer des bibliothèques de type nouveau: bibliothèques numérisées, polymédias, électroniques et virtuelles.

Aux Etats-Unis la conversion des manuscrits et des imprimés en ressources électroniques diverses est réalisé par de nombreuses institutions. La Bibliothèque du Congrès (BC), la première entre toutes, met en oeuvre le Programme de la création d'une bibliothèque nationale numérisée (National Digital Library Program).

En vertu de ce programme pour la réalisation duquel le Congrès a assigné 15 millions de dollars, cinq millions d'unités - livres, recueils d'articles et monuments touchant la culture et la vie quotidienne en Amérique doivent être numérisés avant l'an 2000. Cela aura pour effet de rendre plus accessibles les fonds de la Bibliothèque du Congrès.

V. Liakhotsky. Les premières publications bibliographiques de Ivan Oguienko

Les problèmes de la bibliographie en tant que partie intégrante de la science des livres tiennent un rôle marquant dans les travaux historiques, bibliographiques, philologiques, pédagogiques de I. Oguienko. Sa contribution à la rédaction d'un registre des éditions en langue ukrainienne a été considérable.

Les premières publications bibliographiques de I. Oguienko étaient actuelles pour les conditions de ce temps-là, celui de la renaissance de la langue ukrainienne, elles avaient un caractère historiographique et bibliographique étaient construites selon le principe chronologique: reflétaient une volonté de plénitude de la base des sources: il n'y avait pas d'unification de la description bibliographique.

L'auteur esquisse la première période de l'activité bibliographique de I. Oguienko (1906-1908), avec sa participation active au séminaire de V. Pérets, l'assimilation des bases du travail bibliographique, la parution des premières publications bibliographiques.